Sociální služby

1. Sociální služby

Zdroj: MPSV, rok 2013

K 31. 12. 2013 se na území České republiky nacházelo 3 240 zařízení, která poskytují sociální služby. Kapacita těchto zařízení byla celkem 81 183 míst. Tato zařízení jsou např. Domovy pro seniory, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy se zvláštním režimem apod. Ne všechna zařízení jsou primárně určena pro seniory, jsou přístupná populaci různého věku.

Stát je zřizovatelem pouze 0,5 % zařízení s kapacitou 1,1 % míst. Kraje poskytují 20,9 % zařízení s kapacitou 45,9 % míst. Obce zřizují 15,4 % těchto zařízení s celkovou kapacitou 28,2 % a církve jsou zřizovateli téměř pětiny zařízení (19,5 %), ale s kapacitou pouze 9,2 %. Ostatní subjekty zřizují 43,7 % těchto zařízení, ale s kapacitou pouze 15,5 %.

Z celkového počtu 3 240 zařízení je 491 domovů pro seniory, což je 15,2 %. Domovy pro seniory poskytují služby 38 091 klientům, což je 46,9 % všech klientů ze všech zařízení. Kraje a obce poskytují 85 % kapacity domovů pro seniory.

Přehled počtu těchto zařízení, jejich počtu, kapacit a rozdělení podle vlastníků lze nalézt v následující tabulce.

Tabulka č. 1: Sociální služby podle zřizovatele k 31. 12. 2013

	C	Celkem		Státní		rajské
	počet	kapacita	počet	kapacita	počet	kapacita
Centra denních služeb	86	896	0	0	6	168
Denní stacionáře	265	3 120	3	30	41	567
Týdenní stacionáře	65	897	1	91	34	418
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	212	13 423	5	670	158	10 924
Domovy pro seniory	491	38 091	0	0	190	17 290
Domovy se zvláštním režimem	228	12 048	0	0	102	6 100
Chráněné bydlení	161	2 956	3	80	67	1 393
Azylové domy	215	6 661	0	0	6	278
Domy na půl cesty	34	355	0	0	0	0
Zařízení pro krizovou pomoc	46	38	0	0	1	10
Nízkoprahová denní centra	55	0	0	0	0	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	236	0	0	0	2	0
Noclehárny	67	431	0	0	1	0
Terapeutické komunity	16	263	0	0	1	15
Sociální poradny	575	0	1	0	41	0
Sociálně terapeutické dílny	123	709	1	0	15	77
Centra sociálně rehabilitačních služeb	263	1 072	1	18	6	25
Pracoviště rané péče	42	0	1	0	0	0
Intervenční centra	18	0	0	0	6	0
Služby následné péče	42	223	0	0	0	0
CELKEM ČR	3 240	81 183	16	889	677	37 265

	0	Obecní		rkevní	0	statní
	počet	kapacita	počet	kapacita	počet	kapacita
Centra denních služeb	20	245	27	123	33	360
Denní stacionáře	75	972	60	554	86	997
Týdenní stacionáře	9	114	10	85	11	189
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	27	1 291	12	251	10	287
Domovy pro seniory	170	15 102	70	2 620	61	3 079
Domovy se zvláštním režimem	55	3 157	19	453	52	2 338
Chráněné bydlení	16	436	24	321	51	726
Azylové domy	49	1 374	81	2 476	79	2 533
Domy na půl cesty	5	31	8	76	21	248
Zařízení pro krizovou pomoc	3	2	12	0	30	26
Nízkoprahová denní centra	2	0	29	0	24	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	18	0	74	0	142	0
Noclehárny	13	112	28	139	25	180
Terapeutické komunity	0	0	1	15	14	233
Sociální poradny	28	0	83	0	422	0
Sociálně terapeutické dílny	4	73	26	181	77	378
Centra sociálně rehabilitačních služeb	1	0	46	174	209	855
Pracoviště rané péče	2	0	13	0	26	0
Intervenční centra	0	0	4	0	8	0
Služby následné péče	2	24	5	18	35	181
CELKEM ČR	499	22 933	632	7 486	1 416	12 610

2. Počet uživatelů pobytových sociálních služeb

Zdroj: MPSV, roky 2012 a 2013

Následující tabulka podává přehled o zařízeních, která poskytují celoroční a týdenní i denní pobytové služby. Pro potřeby seniorů kromě domů pro seniory jsou k dispozici např. denní stacionáře. Tato zařízení umožňují rodinám, kterým pracovní povinnosti nedovolují postarat se o seniora během dne, umístit svého příbuzného do denního stacionáře. Denní stacionáře sloužily k 31. 12. 2012 2 565 klientům a o rok později, v roce 2013, 2 692 klientům.

Kromě denních stacionářů slouží seniorům a dospělým osobám se zdravotním postižením centra denních služeb. Zde se klientům dostává především možnost sociálních kontaktů. K dispozici jsou i ambulantní služby. V roce 2012 měla tato zařízení 802 klientů, k 31. 12. 2013 jich bylo 821.

Senioři nejčastěji využívají služeb domovů pro seniory. Zde je jim poskytována ošetřovatelská a obslužná péče, aktivizace, zdravotní péče a rehabilitace. V některých domovech pro seniory poskytují pobytové služby i lidem s Parkinsonovou chorobou. K 31. 12. 2012 bylo v domovech pro seniory 36 490 klientů, v roce 2013 o něco více, 36 598 klientů.

V domovech se zvláštním režimem bylo umístěno 10 449 klientů k 31. 12. 2012 a o rok později 11 564. Domovy pro osoby se zdravotním postižením bývají většinou zaměřeny na osoby mentálně postižené, proto jsou zde zastoupeny osoby různého věku.

Pohyb klientů (přijatí, odešlí a zemřelí) je k dispozici v následující tabulce. Jedná se o stejný výčet zařízení jako v předcházející tabulce.

Tabulka č. 2: Počet uživatelů pobytových sociálních služeb

CELKEM ČR	70 258	4 401	71 811	4 605
Služby následné péče	150	0	181	0
Intervenční centra	0	0	0	0
Pracoviště rané péče	0	0	0	0
Centra sociálně rehabilitačních služeb	696	188	790	207
Sociálně terapeutické dílny	0	774	0	820
Sociální poradny	0	0	0	0
Terapeutické komunity	207	0	222	0
Noclehárny	270	72	240	65
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0	0	0	0
Nízkoprahová denní centra	0	0	0	0
Zařízení pro krizovou pomoc	61	0	21	0
Domy na půl cesty	285	0	283	0
Azylové domy	5 108	0	5 380	0
Chráněné bydlení	2 474	0	2 803	0
Domovy se zvláštním režimem	10 449	0	11 564	0
Domovy pro seniory	36 490	0	36 598	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	13 270	0	12 956	0
Týdenní stacionáře	798	0	773	0
Denní stacionáře	0	2 565	0	2 692
Centra denních služeb	0	802	0	821
	celoroční a týd. pob.	denní pobyty	celoroční a týd. pob.	denní pobyty
	Počet uživatelů (klientů) k 31. 12. 2012		Počet uži (klien k 31. 12.	tů)

portacovani taburry	Pohyb v roce 2013						
	přija	ıtí	ode	šlí	zemř	elí	
	celoroční a týd. pob.	denní pobyty	celoroční a týd. pob.	denní pobyty	celoroční a týd. pob.	denní pobyty	
Centra denních služeb	0	298	0	252	0	27	
Denní stacionáře	0	709	0	536	0	46	
Týdenní stacionáře	226	0	224	0	27	0	
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1 074	0	807	0	581	0	
Domovy pro seniory	12 118	0	1 915	0	10 095	0	
Domovy se zvláštním režimem	5 100	0	863	0	3 122	0	
Chráněné bydlení	757	0	381	0	47	0	
Azylové domy	11 324	0	11 024	0	28	0	
Domy na půl cesty	500	0	502	0	0	0	
Zařízení pro krizovou pomoc	254	2	294	2	0	0	
Nízkoprahová denní centra	0	0	0	0	0	0	
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0	0	0	0	0	0	
Noclehárny	1 658	468	1 681	473	7	2	
Terapeutické komunity	446	0	431	0	0	0	
Sociální poradny	0	0	0	0	0	0	
Sociálně terapeutické dílny	0	157	0	110	0	1	
Centra sociálně rehabilitačních služeb	873	91	779	72	0	0	
Pracoviště rané péče	0	0	0	0	0	0	
Intervenční centra	0	0	0	0	0	0	
Služby následné péče	350	0	319	0	0	0	
CELKEM ČR	34 680	1 725	19 220	1 445	13 907	76	

3. Počty obyvatel domovů pro seniory

Zdroj: MPSV, rok 2013

V České republice je v domovech pro seniory umístěno 36 598 osob (*toto číslo není kapacita, ale skutečný počet klientů*). Nejvíce ve Středočeském (4 901) a Moravskoslezském (4 672) kraji.

Ve věku do 65 let se v těchto zařízeních nachází 1 998 osob, ve věku 66-75 let je to již 5 497 osob. Nejpočetněji jsou zastoupené věkové kategorie 76-85 a 86-95 let. V tomto věku se v domovech pro seniory nachází 14 287 (79-85 let) a 14 056 (86-95 let) osob. Lidé ve věku 86 a více let jsou obyvateli domovů pro seniory v 10,55 % ze všech lidí této věkové kategorie. Nejvíce takto starých lidí vzhledem k počtu 86 a víceletých obývá domovy pro seniory v Ústeckém (15,23 %) a Jihočeském (14,05 %) kraji. Nejmenší zastoupení takto starých lidí má Hlavní město Praha (6,23 %) a Liberecký kraj (7,58 %).

Lidé, kteří jsou ve věku 96 a více let, žijí v domovech pro seniory v celé České republice v počtu pouze 760 jedinců.

Tabulka č. 3: Počty obyvatel domovů pro seniory podle věku a krajů, 31. 12. 2013

Tabulka C. 3: Pocty obyvateľ domovu pro seniory podle veku a kraju, 31. 12. 2013								
Kari.	Calliana		Podíly klientů ve věku 86+ na populaci					
Kraj 	Celkem	-65	66-75	76-85	86-95	96+	ve věku 86+ v jednotlivých krajích (v %)	
Česká republika	36 598	1 998	5 497	14 287	14 056	760	10,55	
Hlavní město Praha	2 349	58	235	755	1 202	99	6,24	
Středočeský kraj	4 901	260	833	1 929	1 781	98	12,23	
Jihočeský kraj	2 879	191	385	1 153	1098	52	14,05	
Plzeňský kraj	1 730	134	269	664	634	29	9,19	
Karlovarský kraj	825	61	221	302	230	11	7,53	
Ústecký kraj	3 600	141	586	1 524	1 296	53	15,23	
Liberecký kraj	936	44	140	352	380	20	6,97	
Královéhradecký kraj	2 288	136	286	898	916	52	12,14	
Pardubický kraj	2 054	115	297	856	745	41	11,37	
Vysočina	2 171	130	324	879	798	40	12,27	
Jihomoravský kraj	2 994	123	373	1 167	1 253	78	7,58	
Olomoucký kraj	2 492	215	381	921	926	49	11,03	
Zlínský kraj	2 707	126	425	1 138	975	43	12,59	
Moravskoslezský kraj	4 672	264	742	1 749	1 822	95	12,98	

4. Počet vyplacených příspěvků na péči

Zdroj: MPSV, rok 2013

V červnu roku 2013 se vyplatilo 316 819 příspěvků na péči 117 012 mužům (37 %) a 199 807 ženám (63 %).

Z hlediska věku nejvíce příspěvků na péči pobírají lidé do 59 let (27 %) a v nejstarší věkové kategorii, 85 a více let (26 %). S přibývajícím věkem počet vyplácených příspěvků na péči roste. Ze všech osob, které pobírají tento příspěvek, je 10 % 75-79letých a 17 % 80-84letých.

Zajímavá je skutečnost, že v Ústeckém kraji pobírá větší část lidí příspěvky na péči i v nižších věkových kategoriích. Od věku 60 let je to v pětiletých věkových intervalech 7%, 8%, 8 %, 10 % a 15 % a v poslední věkové kategorii 85 a více let pouze 20 %. V Praze a většině dalších krajů se více vyplácejí příspěvky na péči lidem ve vyšších věkových kategoriích. V Praze je to např. ve věku 50-64 let 5 %, 65-69 let 7 %, 70-74 let 6 %, 75-79 let 9 %, 80-84 let 16 % a 85 a více let 32 %. V Ústeckém a Karlovarském kraji je navíc pozoruhodné, že největší část příspěvků je vyplácena lidem do 59 let (34 %), což nikde jinde v takové míře pozorováno není.

Tabulka č. 4: Počet vyplacených příspěvků na péči přiznaných za červen 2013

	Celkem		z toho ve věku						
KRAJ	Ceike	erri	50-	64	65-79		80+		
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	
Česká republika	117 012	199 807	19 528	17 146	29 855	47 382	28 788	108 193	
Hlavní město Praha	9 558	17 434	1 391	1 402	2 372	3 513	2 722	10 363	
Středočeský kraj	11 878	20 083	1 947	1 774	2 924	4 884	2 787	10 512	
Jihočeský kraj	7 347	13 454	1 183	1 049	1 971	3 389	1 969	7 343	
Plzeňský kraj	6 401	10 660	1 093	901	1 615	2 622	1 527	5 635	
Karlovarský kraj	3 048	4 814	558	567	688	1 214	592	2 181	
Ústecký kraj	10 838	16 255	2 124	1 873	2 691	4 212	1 821	7 403	
Liberecký kraj	5 234	8 607	925	806	1 314	2 020	1 198	4 542	
Královéhradecký kraj	6 286	11 198	972	993	1 597	2 574	1 629	6 101	
Pardubický kraj	6 566	10 746	1 094	895	1 559	2 622	1 629	5 725	
Vysočina	6 477	11 011	1 017	728	1 641	2 632	1 805	6 325	
Jihomoravský kraj	13 526	24 055	2 138	1 892	3 606	5 389	3 683	13 957	
Olomoucký kraj	7 863	12 982	1 325	1 049	1 884	2 979	2 091	7 124	
Zlínský kraj	7 736	14 070	1 164	1 052	2 170	3 398	2 170	7 954	
Moravskoslezský kraj	14 254	24 438	2 597	2 165	3 823	5 934	3 165	13 028	

I/DA I	Callian	v tom ve věku						
KRAJ	Celkem	-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
Česká republika	316 819	85 756	16 845	21 204	23 414	32 619	55 133	81 848
Hlavní město Praha	26 992	6 735	1 287	1 812	1 721	2 352	4 437	8 648
Středočeský kraj	31 961	9 153	1 701	2 226	2 312	3 270	5 462	7 837
Jihočeský kraj	20 801	5 174	955	1 385	1 571	2 404	3 885	5 427
Plzeňský kraj	17 061	4 739	923	1 195	1 238	1 804	3 066	4 096
Karlovarský kraj	7 862	2 679	508	529	620	753	1 164	1 609
Ústecký kraj	27 093	9 154	1 812	2 158	2 125	2 620	3 868	5 356
Liberecký kraj	13 841	3 939	828	1 008	986	1 340	2 267	3 473
Královéhradecký kraj	17 484	4 623	960	1 140	1 229	1 802	3 091	4 639
Pardubický kraj	17 312	4 859	918	1 177	1 188	1 816	3 109	4 245
Vysočina	17 488	4 314	771	1 029	1 301	1 943	3 304	4 826
Jihomoravský kraj	37 581	8 996	1 950	2 378	2 738	3 879	6 864	10 776
Olomoucký kraj	20 845	5 740	1 027	1 283	1 494	2 086	3 651	5 564
Zlínský kraj	21 806	5 129	985	1 301	1 715	2 552	4 390	5 734
Moravskoslezský kraj	38 692	10 522	2 220	2 583	3 176	3 998	6 575	9 618

Nejvyšší příspěvky na péči se poskytují zcela nemohoucím. Jde o osoby se 4. stupněm závislosti. Podíl těchto lidí ze všech osob, kterým se poskytuje příspěvek na péči, byl v roce 2013 v České republice 12,9 %. Nejvyšší podíly příjemců na péči se 4. stupněm závislosti byl ve věkové skupině do 59 let včetně, a sice 16,6 % ze všech lidí této věkové skupiny, kteří pobírali příspěvek na péči. Ve starších věkových kategoriích to bylo až 14,3 % u osob ve věku 85 a více let. V tomto věku jsou nejvyšší podíly příjemců příspěvků na péči se 4. stupněm závislosti v Moravskoslezském (19,4), Zlínském (17,2) a Plzeňském (16,2) kraji.

5. Počet klientů pečovatelské služby

Zdroj: MPSV, rok 2013

Pečovatelská služba poskytuje podporu osobám se sníženou soběstačností při každodenních činnostech. Jde zejména o pomoc s osobní hygienou, úklidem domácností, nakupováním, stravováním, kontaktem s lékaři apod.

Klienti, kteří využívají pečovatelskou službu, jsou ze 71 % ženy. Nejvíce klientů má Praha a Středočeský kraj (15 542 a 14 356). Následuje Jihomoravský kraj a Moravskoslezský kraj (12 606 a 9 620). Kromě 2 011 klientů pečovatelské služby se jedná o dospělé, převážně seniory. V celé České republice je to dospělých 31 509 mužů a 76 984 žen.

Tabulka č. 5: Počet klientů pečovatelské služby v roce 2013

VDA I	Klienti - děti	Klienti	Colkom	
KRAJ	a mládež do 18 let	muži	ženy	Celkem
Česká republika	2 011	31 509	76 984	110 504
Hlavní město Praha	1 918	3 880	9 744	15 542
Středočeský kraj	18	4 128	10 210	14 356
Jihočeský kraj	10	2 337	5 206	7 553
Plzeňský kraj	1	2 470	6 420	8 891
Karlovarský kraj	0	910	2 223	3 133
Ústecký kraj	3	1 622	4 400	6 025
Liberecký kraj	0	1 122	2 989	4 111
Královéhradecký kraj	3	2 067	4 540	6 610
Pardubický kraj	3	1 478	3 713	5 194
Vysočina	7	1 610	3 779	5 396
Jihomoravský kraj	14	3 639	8 953	12 606
Olomoucký kraj	3	1 765	4 383	6 151
Zlínský kraj	3	1 515	3 798	5 316
Moravskoslezský kraj	28	2 966	6 626	9 620

6. Počet neuspokojených žádostí o sociální služby

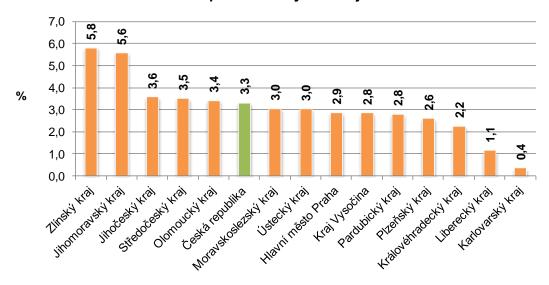
Zdroj: MPSV, rok 2013

Sociální služby neuspokojují v plné míře všechny žadatele. Velká část lidí, kteří o ně žádají, zůstává nevyslyšena. Nejvyšší počet odmítnutých žadatelů je o umístění do domova pro seniory. V roce 2013 to bylo 60 809 odmítnutí. Nejvíce neuspokojených žádostí o přijetí do domova pro seniory bylo v Jihomoravském kraji (11 573). S velkým odstupem následoval Středočeský kraj, kde bylo odmítnuto 7 418 žadatelů.

Podívejme se však na podíl neuspokojených žádostí o umístění do domova pro seniory vzhledem k počtu 65 a víceletých obyvatel jednotlivých krajů.

Graf č.1

Podíl neuspokojených žádostí o místo v domově pro seniory vzhledem k počtu 65+letých v krajích v %

V tomto srovnání má nejvíce neuspokojených žádostí Zlínský kraj (5,8 %), následuje Jihomoravský kraj (5,6 %). Mezi 3,0 a 3,6 % se pohybují kraje Ústecký, Moravskoslezský, Olomoucký, Středočeský a Jihočeský kraj. Od 2,2 % až po 2,9 % dosahují kraje Královéhradecký, Plzeňský, Pardubický, kraj Vysočina a Praha. Nejnižší počet neuspokojených žádostí o místo v domově pro seniory má Karlovarský kraj (0,4 %) a Liberecký kraj (1,1 %).

V této souvislosti se hodí připomenout, že k nejstarším krajům, ve smyslu průměrného věku obyvatel patří Zlínský, Královéhradecký kraj a Hl. m. Praha. Tyto tři kraje mají průměrný věk obyvatel shodně 42,0 let. Nejmladšími kraji jsou Středočeský (40,6), Ústecký (40,9) a Liberecký kraj (41,1 let).

Dalším typem domovů, kde bývají umístěni senioři, jsou domovy se zvláštním režimem. Tyto domovy jsou přizpůsobeny zdravotním omezením klientů. Jsou zde lidé s demencí nebo např. s Alzheimerovou chorobou či senioři s chronickým psychiatrickým onemocněním.

Jinými typy sociálních služeb je např. chráněné bydlení. Žádost o umístění v tomto zařízení bylo odmítnuto nejvíce lidem v Olomouckém kraji (1 045), což je o řád až dva více oproti ostatním krajům. Chráněné bydlení se poskytuje osobám s duševním onemocněním, které potřebují pomoci v soběstačnosti. Práce s těmito osobami je vedena ve snaze pomoci jim zvládnout začlenění do společnosti. Tato služba se poskytuje nejen seniorům.

Tabulka č. 6: Počet neuspokojených žádostí o sociální služby k 31. 12. 2013

	Poskytovaná sociální služba								
	domovy pro seniory	azylové domy	domy na půl cesty	noclehárny	terapeutické komunity				
Hlavní město Praha	6 450	771	202	251	19				
Středočeský kraj	7 418	674	9	51	0				
Jihočeský kraj	3 961	172	0	12	0				
Plzeňský kraj	2 661	124	4	0	0				
Karlovarský kraj	178	181	5	0	0				
Ústecký kraj	4 100	693	33	37	48				
Liberecký kraj	855	130	0	0	48				
Královéhradecký kraj	2 287	69	20	371	0				
Pardubický kraj	2 530	287	1	37	0				
Kraj Vysočina	2 566	225	0	0	32				
Jihomoravský kraj	11 573	266	0	0	0				
Olomoucký kraj	3 847	134	0	24	0				
Zlínský kraj	6 058	287	0	2	0				
Moravskoslezský kraj	6 325	652	42	473	7				
Celkem ČR	60 809	4 665	316	1 258	154				

	Poskytovaná sociální služba								
	chráněné bydlení	domovy pro osoby se zdravotním postižením	domovy se zvláštním režimem	týdenní stacionáře	krizová pomoc				
Hlavní město Praha	75	110	580	11	311				
Středočeský kraj	138	179	1 491	33	0				
Jihočeský kraj	49	212	576	2	0				
Plzeňský kraj	11	158	1 352	0	0				
Karlovarský kraj	5	28	93	0	0				
Ústecký kraj	127	279	1 571	9	0				
Liberecký kraj	25	49	232	1	0				
Královéhradecký kraj	29	279	583	0	0				
Pardubický kraj	191	160	473	1	0				
Kraj Vysočina	15	102	704	11	0				
Jihomoravský kraj	157	316	4 478	34	10				
Olomoucký kraj	1 045	268	589	10	4				
Zlínský kraj	21	257	1 409	18	0				
Moravskoslezský kraj	175	318	1 357	4	38				
Celkem ČR	2 063	2 715	15 488	134	363				

Pozn.: MPSV eviduje počet odmítnutých klientů na zařízení. Pokud tedy část klientů uplatnila více než jednu žádost a obeslala další zařízení, data mohou být mírně nadhodnocena.